

3.4.1. Dotacje i subwencje

Ogólne dane o dotacjach i subwencjach przedstawia poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie	Znowelizowana ustawa budżetowa na 2009 r.	Budżet po zmianach na 2009 r.	Wykonanie 2009 r.	4:3
	w tys. zł ¹			%
1	2	3	4	5
Ogółem	132.449.556	134.251.691	133.949.755	99,8
1. Subwencja dla jednostek samorządu terytorialnego	45.320.111	45.042.666	45.042.549	100,0
- część oświatowa subwencji ogólnej	33.399.798	33.399.798	33.399.798	100,0
- pozostała subwencja	11.920.313	11.642.868	11.642.751	100,0
2. Dotacje do funduszy celowych	46.953.214	46.953.185	46.950.185	100,0
- Fundusz Ubezpieczeń Społecznych	30.403.283	30.503.283	30.503.283	100,0
- Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, z tego:	15.810.931	15.710.902	15.710.902	100,0
- Fundusz Emerytalno-Rentowy	15.805.431	15.705.402	15.705.402	100,0
- Fundusz Prewencji i Rehabilitacji	5.500	5.500	5.500	100,0
- Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	739.000	739.000	736.000	99,6
3. Dotacje dla jednostek samorządu terytorialnego	15.431.215	18.192.496	18.008.125	99,0
- dotacje dla gmin	10.810.083	12.928.863	12.769.470	98,8
- dotacje dla powiatów	3.977.227	4.475.523	4.461.410	99,7
- dotacje dla samorządu województwa	643.905	788.110	777.245	98,6
4. Dotacje na finansowanie ustawowo określonych zadań bieżących realizowanych przez pozostałe jednostki sektora finansów publicznych, w tym:	2.238.475	2.438.815	2.408.582	98,8
- ratownictwo medyczne ²	1.730.500	1.723.636	1.722.492	99,9
- składki na ubezpieczenie zdrowotne oraz świadczenia dla osób nieobjętych obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego	56.275	208.828	198.094	94,9
- Wojskowa Agencja Mieszkaniowa	226.215	113.108	106.699	94,3
- publiczna służba krwi	89.990	92.088	92.085	100,0
5. Dotacje przedmiotowe	570.866	525.352	516.559	98,3
- jednostki zaliczane do sektora finansów publicznych, z tego:	51.962	51.668	51.517	99,7
- zakłady budżetowe i gospodarstwa pomocnicze	24.667	22.780	22.765	99,9
- pozostałe jednostki	27.295	28.888	28.752	99,5
- jednostki niezaliczane do sektora finansów publicznych	518.904	473.684	465.042	98,2
6. Dotacje podmiotowe	15.933.073	16.956.483	16.941.993	99,9
- jednostki zaliczane do sektora finansów publicznych, z tego:	14.644.362	15.671.182	15.661.671	99,9
- szkoły wyższe	10.473.202	10.886.240	10.886.204	100,0
- jednostki naukowe	1.200.913	1.438.470	1.438.470	100,0
- jednostki badawczo-rozwojowe	595.393	732.104	728.501	99,5
- niepubliczne szkoły lub inne placówki oświatowo-wychowawcze	18.345	18.345	18.345	100,0
- instytucje kultury	617.802	698.952	697.081	99,7
- samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej	281.835	206.287	206.282	100,0
- pozostałe jednostki, w tym:	1.456.872	1.690.784	1.686.789	99,8
- Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	1.159.178	1.459.178	1.459.178	100,0
- jednostki niezaliczane do sektora finansów publicznych	1.288.711	1.285.301	1.280.322	99,6

Wyszczególnienie	Znowelizowana ustawa budżetowa na 2009 r.	Budżet po zmianach na 2009 r.	Wykonanie 2009 r.	4:3
	w tys. zł ¹			%
1	2	3	4	5
7. Dotacje rozwojowe		12.955	10.816	83,5
8. Pomoc zagraniczna		50.878	41.045	80,7
9. Dotacje dla użytkowników zabytków niebędących jednostkami budżetowymi na finansowanie i dofinansowanie prac remontowych i konserwatorskich przy tych zabytkach	107.421	95.278	92.049	96,6
10. Dotacje celowe na zadania zlecone pozostałym jednostkom sektora finansów publicznych	810.041	933.329	926.278	99,2
w tym:				
- Agencja Rynku Rolnego	231.723	373.837	372.721	99,7
11. Dotacje dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych	1.570.749	1.835.311	1.796.787	97,9
z tego:				
- fundacje	48.821	85.821	83.967	97,8
- stowarzyszenia	379.277	426.875	418.952	98,1
- pozostałe jednostki	1.142.651	1.322.615	1.293.868	97,8
12. Rozliczenia z bankami	910.940	909.076	909.051	100,0
13. Subwencje dla partii politycznych ²	138.117	112.472	112.472	100,0
14. Zwrot kosztów obsługi świadczeń zleconych do wypłaty ZUS i KRUS, dotacja dla Funduszu Kościelnego oraz zwrot dotacji wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem	184.092	185.180	185.055	99,9
15. Rekompensaty utraconych dochodów w podatkach i opłatach lokalnych		8.213	8.208	99,9
16. Rezerwy	2.281.242			

¹ Ewentualne różnice (o 1 tys. zł) wynikają z zaokrąglenia do pełnych tysięcy złotych.

² W znowelizowanej ustawie budżetowej na 2009 rok środki na ratownictwo medyczne i subwencje dla partii politycznych były zaplanowane w rezerwach celowych.

W 2009 r. największą pozycję wśród tej grupy wydatków stanowiły subwencje i dotacje na realizację zadań bieżących jednostek samorządu terytorialnego – łącznie 47,1%, a następnie dotacje dla funduszy celowych – 35% wydatków całej grupy. Na pozostałe dotacje wydatkowano więc 17,9% środków zaliczanych do tej grupy wydatków, w tym 12,6% na dotacje podmiotowe.

W trakcie realizacji budżetu kwoty planowane w grupie dotacji i subwencji uległy per saldo zwiększeniu o 1.802.135 tys. zł.

Zwiększenie kwot planowanych w ustawie budżetowej dotyczyło przede wszystkim dotacji na zadania realizowane przez jednostki samorządu terytorialnego – o 2.761.281 tys. zł, dotacji podmiotowych – o 1.023.410 tys. zł, dotacji na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji fundacjom, stowarzyszeniom i pozostałym jednostkom niezaliczanym do sektora finansów publicznych – o 264.562 tys. zł oraz dotacji na finansowanie ustawowo określonych zadań bieżących realizowanych przez pozostałe jednostki sektora finansów publicznych – o 200.340 tys. zł.

W 2009 r. wykonanie wydatków w grupie dotacji i subwencji było niższe od planu po zmianach o zaledwie 301.936 tys. zł, tj. o 0,2% co było spowodowane niższą od planowanej realizacją wydatków głównie na:

- dotacje dla jednostek samorządu terytorialnego – o 184.371 tys. zł, tj. o 1%, w tym o 159.392 tys. zł na dotacje dla gmin (w szczególności przeznaczone na: świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego oraz pomoc materialną dla uczniów),
- dotacje na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji fundacjom, stowarzyszeniom i pozostałym jednostkom niezaliczanym do sektora finansów publicznych – o 38.524 tys. zł, tj. o 2,1%,
- dotacje celowe na finansowanie lub dofinansowanie ustawowo określonych zadań bieżących realizowanych przez pozostałe jednostki sektora finansów publicznych – o 30.232 tys. zł, tj. o 1,2%,
- dotacje podmiotowe – o 14.491 tys. zł, tj. o 0,1%,
- pomoc zagraniczną – o 9.833 tys. zł, tj. o 19,3%,
- dotacje przedmiotowe – o 8.793 tys. zł, tj. o 1,7%.

Dotacje na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji fundacjom, stowarzyszeniom i pozostałym jednostkom niezaliczanym do sektora finansów publicznych były w 2009 r. niższe od planowanych o 2,1%. Największa różnica wykonania do planu w grupie tej wystąpiła w dotacjach dla pozostałych jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych, na co wpływ miało niepełne wykorzystanie środków w głównej mierze na:

- dopłaty do ubezpieczeń upraw rolnych i zwierząt gospodarskich,
- wsparcie finansowe inwestycji, co wiązało się z:
 - nie uchwaleniem 3 programów wieloletnich do końca roku 2009 (przewidziane do uchwalenia do końca 2009 r. i przewidujące wsparcie z budżetu państwa w roku 2009). Dotyczy to następujących projektów programów:
 - *Wsparcie finansowe inwestycji realizowanej przez Orion Electric w Łysomicach pod nazwą: Fabryka telewizorów ciekłokrystalicznych, w latach 2009 – 2010,*
 - *Wsparcie finansowe inwestycji realizowanej przez Goodrich Aerospace Poland Sp. z o.o. w Jasionce gmina Trzebowo k. Rzeszowa, pod nazwą: Fabryka podwozi do samolotów, w latach 2009 – 2012,*
 - *Wsparcie finansowe inwestycji realizowanej przez Jabil Assembly Poland Sp. z o. o. w Kwidzynie pod nazwą: Linia produkcyjna fotowoltaicznych, w latach 2009 – 2010;*

- pogorszeniem warunków funkcjonowania inwestorów, z uwagi na kryzys gospodarczy w roku 2009, co skutkowało zmianami uchwał ustanawiających programy wieloletnie m.in. poprzez wydłużenie czasu realizacji programu, zmniejszenie nakładów inwestycyjnych lub tworzonych miejsc pracy, a w konsekwencji zmniejszeniem wielkości wsparcia z budżetu państwa:
 - *Wsparcie finansowe inwestycji realizowanej przez LG Philips LCD Poland Sp. z o.o. w Kobierzycach pod nazwą: Fabryka modułów do ekranów ciekłokrystalicznych, w latach 2006-2013,*
 - *Wsparcie finansowe inwestycji realizowanej przez LG Innotek Poland Sp. z o. o. w Kobierzycach pod nazwą: Fabryka podzespołów do produkcji ekranów LCD LG Innotek Poland, w latach 2006-2013,*
 - *Wsparcie finansowe inwestycji realizowanej przez Indesit Company Polska Sp. z o.o. w Radomsku pod nazwą: Fabryka zmywarek i pralek, w latach 2007-2013,*
 - *Wsparcie finansowe inwestycji realizowanej w Poznaniu przez MAN Accounting Center Sp. z o.o. w Poznaniu pod nazwą: MAN Accounting Center, w latach 2007 – 2010,*
 - *Wsparcie finansowe inwestycji realizowanej przez Carlsberg Accounting Service Centre Sp. z o. o. w Poznaniu, pod nazwą: Carlsberg Accounting Service Centre, w latach 2008 – 2012,*
 - *Wsparcie finansowe inwestycji realizowanej przez UPS Polska Sp. z o.o. we Wrocławiu pod nazwą: Centrum usług finansowo-księgowych UPS Polska Sp. z o.o., w latach 2008 – 2010,*
 - *Wsparcie finansowe inwestycji realizowanej przez Franklin Templeton Investments Poland Sp. z o. o. pod nazwą: Centrum Usług Wspólnych – Transfer Agency w Poznaniu, w latach 2009-2015,*
 - *Wsparcie finansowe inwestycji realizowanej przez SWS Business Process Outsourcing Poland Sp. z o.o. w Łodzi pod nazwą: Centrum Outsourcingu, w latach 2009-2011,*
 - *Wsparcie finansowe inwestycji realizowanej przez Cadbury Wedel Sp. z o. o. w Skarbimierzu i w Bielanych Wrocławskich pod nazwą: Budowa innowacyjnego i proekologicznego zakładu produkcji wyrobów czekoladowych w Skarbimierzu oraz rozbudowa istniejącej fabryki wyrobów czekoladowych w Bielanych Wrocławskich, w latach 2008-2016,*
 - *Wsparcie finansowe inwestycji realizowanej przez Samsung Electronics Polska Sp. z o.o. w Warszawie pod nazwą: Telekomunikacyjne Centrum Badań i Rozwoju w latach 2009 – 2012.*

- nie zrealizowaniem przez inwestorów warunków programu wieloletniego, co skutkowało m.in. odstąpieniem od realizacji 3 programów wieloletnich:
 - *Wsparcie finansowe inwestycji realizowanej przez KPIT Infosystems Central Europe Sp. z o. o. we Wrocławiu pod nazwą: Central European Global Business Solutions & IT Development Center, w latach 2007 – 2010,*
 - *Wsparcie finansowe inwestycji realizowanej przez Google Poland Sp. z o. o. w Krakowie oraz Wrocławiu pod nazwą: Google Operations Centre, w latach 2008 i 2009,*
 - *Wsparcie finansowe inwestycji realizowanej przez Lenovo Polska Sp. z o. o. w Legnickim Polu pod nazwą: Fabryka sprzętu komputerowego, w latach 2008 – 2015,*
- trwającymi uzgodnieniami z inwestorem - nie zakończono do końca roku 2009 procedur zmierzających do ustanowienia kilku programów wieloletnich. m.in:
 - Roche Polska Sp. z o.o. w Poznaniu, Nokia Siemens Networks Sp. z o.o. we Wrocławiu, Atos Origin IT Services Sp. z o.o., Jabil Assembly Poland Sp. z o.o., Geoban S.A. Oddział w Polsce.

Dotacje celowe na finansowanie lub dofinansowanie ustawowo określonych zadań bieżących realizowanych przez pozostałe jednostki sektora finansów publicznych były mniejsze o 1,2% od planu po zmianach. Niższa realizacja była głównie w wydatkach przeznaczonych na:

- ochronę zdrowia w szczególności na składki na ubezpieczenie zdrowotne oraz świadczenia dla osób nieobjętych obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego,
- Wojskową Agencję Mieszkaniową,
- Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości,
- ratownictwo medyczne,
- biblioteki.

Niższe wykonanie planu dotacji podmiotowych o 0,1% od planu realizacji dotacji dla jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych można zauważyć przede wszystkim w dotacjach na:

- jednostki badawczo-rozwojowe,
- instytucje kultury,
- Polski Instytut Spraw Międzynarodowych,
- Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości.

Natomiast dotacje podmiotowe dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych było niższe o 0,4%, w tym głównie przez niepełną realizację zadań związanych z wydatkami na dotacje:

- w górnictwie węgla kamiennego było spowodowane przede wszystkim brakiem możliwości wykonania do końca 2009 r. zakresu rzeczowo-finansowego zadań ujętych w rocznych planach działań wykonywanych po zakończeniu likwidacji kopalń i zadań z tytułu naprawiania szkód związanych z działalnością zakładów górniczych oraz konieczność kontynuowania w 2010 r. zadań rozpoczętych w roku 2009, wynikają m.in. z:
 - konieczności uzyskania uzgodnień dotyczących opracowania wymaganych odrębnymi przepisami projektów, dokumentacji,
 - konieczności uzyskania decyzji administracyjnych w zakresie likwidacji infrastruktury i rekultywacji terenów oraz pozwoleń na budowę,
 - braku możliwości zakończenia zadań w 2009 r. z powodu szerokiego zakresu występujących prac,
 - konieczności realizacji wyroków sądowych,
- na zadania związane z utrzymaniem mocy rezerwowych ze względu na potrzeby Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej wynikające z dostosowania tych wydatków do faktycznego zapotrzebowania wyliczonego z uwzględnieniem przyjętej metodyki ich naliczania.

Dotacje przeznaczone na pomoc zagraniczną są planowane w ustawie budżetowej w rezerwach. W toku prac budżetowych środki na ten cel zostały przeniesione do poszczególnych części budżetowych. Wykonanie wydatków na pomoc zagraniczną w 2009 r. było niższe o 19,3% w stosunku do planu po zmianach, co wynikało głównie z:

- kształtowania się w 2009 roku korzystnego kursu PLN w relacji do USD. Płatności za projekty dokonywane są w USD, co spowodowało, że część projektów zrealizowano niższymi nakładami finansowymi. Ponadto dwa projekty zostały unieważnione z powodu braku kontraktora,
- braku możliwości dokonania dwóch dobrowolnych wpłat na rzecz organizacji, programów i funduszy działających za pośrednictwem systemu Narodów Zjednoczonych, globalnych funduszy pomocowych oraz funduszy utworzonych z inicjatywy UE, OECD i NATO (wpłata do budżetu ogólnego Misji Wsparcia Narodów Zjednoczonych w Afganistanie oraz wpłata dodatkowa na program wsparcia dla systemu edukacji i szkoleń technicznych i zawodowych w Pakistanie realizowany z budżetu ogólnego Wspólnot Europejskich przez Międzynarodową Organizację Pracy).

3.4.1.1. Subwencje i dotacje dla jednostek samorządu terytorialnego

W 2009 r. łączne wydatki na dotacje i subwencje dla jednostek samorządu terytorialnego wyniosły 63.050.674 tys. zł, wobec 58.619.077 tys. zł w roku 2008. Per saldo wydatki te były wyższe o 4.431.597 tys. zł na co składa się zwiększenie subwencji ogólnych o 4.582.849 tys. zł oraz zmniejszenie dotacji o 151.252 tys. zł.

Wydatki na subwencje i dotacje jednostek samorządu terytorialnego na zadania bieżące stanowiły w 2009 r. 21,2% wydatków ogółem budżetu państwa oraz 4,7% PKB, podczas gdy w 2008 r. udziały te kształtowały się odpowiednio – 21,1% oraz 4,6% PKB.

Subwencje ogólne dla jednostek samorządu terytorialnego

Zasady ustalania subwencji ogólnych dla jednostek samorządu terytorialnego reguluje ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz.U. z 2008 r. Nr 88, poz. 539, z późn. zm.).

Wykonanie wydatków planowanych w 2009 r. w części Subwencje ogólne dla jednostek samorządu terytorialnego, przedstawia następujące zestawienie:

Wyszczególnienie	Wykonanie 2008 r.	Znowelizowana ustawa budżetowa na 2009 r.	Budżet po zmianach 2009 r.	Wykonanie 2009 r.	5:4	5:2
	w tys. zł				%	
1	2	3	4	5	6	7
Ogółem:	40.667.432	45.320.111	45.303.738	45.303.621	100,0	111,4
Część oświatowa subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego	30.910.553	33.399.798	33.399.798	33.399.798	100,0	108,1
Uzupełnienie subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego*	366.108	325.506	533.725	533.725	100,0	145,8
Część wyrównawcza subwencji ogólnej dla gmin	5.089.860	6.118.976	6.088.054	6.087.937	100,0	119,6
Część wyrównawcza subwencji ogólnej dla powiatów	1.212.073	1.575.141	1.575.141	1.575.141	100,0	130,0
Część wyrównawcza subwencji ogólnej dla województw	936.470	1.167.783	1.167.783	1.167.783	100,0	124,7
Część rekompensująca subwencji ogólnej dla gmin	12.454	30.870	14.497	14.497	100,0	116,4
Część równoważąca subwencji ogólnej dla gmin	533.347	716.114	538.817	538.817	100,0	101,0
Część równoważąca subwencji ogólnej dla powiatów	885.915	1.095.042	1.095.042	1.095.042	100,0	123,6
Część regionalna subwencji ogólnej dla województw	720.652	890.881	890.881	890.881	100,0	123,6

*W kolumnach 4 i 5 w uzupełnieniu subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego zawarte są także wydatki majątkowe w wysokości 261.072 tys. zł. Po ich wyłączeniu wykonanie subwencji dla jednostek samorządu terytorialnego w grupie dotacji i subwencji wynosi w kol. 4 – 45.042.666 tys. zł i w kol. 5 – 45.042.549 tys. zł.

W toku wykonywania budżetu plan po zmianach zmniejszony został o 16.373 tys. zł do poziomu 45.303.738 tys. zł. Środki te, zgodnie z pozytywną opinią Komisji Finansów Publicznych, zostały przeznaczone na utworzenie nowej rezerwy celowej na sfinansowanie zobowiązań wymagalnych Skarbu Państwa.

Zaplanowane wydatki zostały wykonane w 100% w odniesieniu do planu po zmianach.

Porównanie wykonania poszczególnych wydatków z tytułu subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego w 2009 r. z analogicznymi wydatkami wykonanymi w 2008 r. przedstawia się następująco:

Część oświatowa subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego

Zaplanowana w ustawie budżetowej na 2009 r. część oświatowa subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego, w wysokości 33.399.798 tys. zł, została wykonana w 100%. W porównaniu do kwoty tej części subwencji, wynikającej z ustawy budżetowej na rok 2008, kwota ujęta w ustawie budżetowej na rok 2009 wzrosła o 8,1%.

Zwiększenie łącznej kwoty subwencji oświatowej na 2009 r. w porównaniu do kwoty na rok 2008, wynikało z uwzględnienia skutków finansowych spowodowanych wzrostem kwoty bazowej dla nauczycieli od stycznia 2009 r. oraz od 1 września 2009 r.

Gminy

- część wyrównawcza subwencji ogólnej

Wykonanie w 2009 r. wydatków w części wyrównawczej subwencji ogólnej dla gmin było nominalnie wyższe o 19,6% od wykonania wydatków w tej części subwencji ogólnej dla gmin w 2008 r.

Wzrost ten był wynikiem zwiększenia kwoty podstawowej części wyrównawczej subwencji ogólnej dla gmin. Kwota podstawowa dla danej gminy jest uzależniona od wysokości dochodów podatkowych, w przeliczeniu na jednego mieszkańca gminy, w odniesieniu do dochodów wszystkich gmin kraju, w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Średnie dochody podatkowe na jednego mieszkańca wszystkich gmin na 2009 r. wynosiły 1.119,20 zł i wzrosły o 17,2%, w porównaniu do dochodów na 2008 r., które wynosiły 954,74 zł.

Ponadto, wzrost dochodów podatkowych na jednego mieszkańca wszystkich gmin wpłynął na wzrost kwoty uzupełniającej części wyrównawczej subwencji ogólnej.

Jednocześnie należy zwrócić uwagę, że gminy, których dochody podatkowe na jednego mieszkańca są wyższe od 150% analogicznego dochodu obliczonego łącznie dla wszystkich gmin w kraju, nie otrzymują kwoty uzupełniającej części wyrównawczej subwencji ogólnej (choć jest ona dla nich naliczana). Suma tych kwot zwiększa część równoważącą subwencji

ogólnej dla gmin, przy czym przeniesienie wydatków między odpowiednimi podziałkami klasyfikacji budżetowej jest dokonywane w toku wykonywania budżetu.

Kwota przeniesiona do części równoważącej subwencji ogólnej na 2009 r. wynosiła 21.905 tys. zł.

Część wyrównawcza subwencji ogólnej dla gmin, które dokonały korekty danych do wyliczenia subwencji i dla których wyliczona kwota była wyższa od należnej, została zmniejszona o nienależne środki w łącznej wysokości 9.017 tys. zł, które utworzyły rezerwę, o której mowa w art. 36 ust. 4 pkt 1 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego.

- część równoważąca subwencji ogólnej

Wysokość części równoważącej subwencji ogólnej dla gmin jest uzależniona głównie od wysokości wpłat gmin do budżetu państwa i w tej wysokości jest ujmowana w ustawie budżetowej.

W ustawie budżetowej na rok 2009 ujęta została kwota części równoważącej subwencji ogólnej dla gmin, ustalona w wysokości wpłat wyliczonych dla wszystkich gmin według jednolitych kryteriów.

Przy wyliczaniu wpłat gmin, uwzględniony został przepis art. 22 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego w latach 2008-2015 (Dz. U. Nr 192, poz. 1379), zgodnie z którym w latach 2008-2011 gminy górnicze zostały zwolnione z wpłat do budżetu państwa przeznaczonych na część równoważącą subwencji ogólnej dla gmin od przypadającej jej części opłaty eksploatacyjnej od przedsiębiorstwa górniczego.

Wpłaty gmin do budżetu państwa na 2009 r. zostały ustalone w wysokości 716.114 tys. zł.

Kwota przeniesiona z części wyrównawczej subwencji ogólnej na 2009 r. wynosiła 21.905 tys. zł i była wyższa o 1.892 tys. zł od analogicznej kwoty w 2008 r. (20.013 tys. zł).

Część równoważąca subwencji ogólnej na 2009 r., jaka została rozdzielona między gminy według ustalonych ustawowo zasad, wynosiła 538.864 tys. zł.

Ponieważ kwota części równoważącej subwencji ogólnej, ustalona dla gmin na podstawie przepisów art. 21a ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, w części związanej z wydatkami na wypłatę dodatków mieszkaniowych, była wyższa od kwoty należnej – pozostałe nie rozdzielone środki tej części subwencji ogólnej w kwocie 199.155 tys. zł zostały przeniesione do rezerwy, o której mowa w art. 36 ust. 4 pkt 1 ww. ustawy, przeznaczonej dla jednostek samorządu terytorialnego.

W toku wykonywania budżetu część równoważąca subwencji ogólnej została zmniejszona, łącznie o kwotę 47 tys. zł dla gmin, które skorygowały dane stanowiące podstawę do wyliczenia subwencji, w związku z tym wyliczone środki były wyższe od należnych. Środki te zasiliły ww. rezerwę.

Wykonane w 2009 r. wydatki z tytułu części równoważącej subwencji ogólnej dla gmin, w wysokości 538.817 tys. zł, stanowiły 100% kwoty planowanej po zmianach i były wyższe o 1% od kwoty tych wydatków wykonanych w 2008 r.

- część rekompensująca subwencji ogólnej

Część rekompensująca subwencji ogólnej dla gmin na 2009 r., przeznaczona na wyrównanie ubytku dochodów, wynikającego ze zwolnienia z podatku od nieruchomości gruntów, budowli i budynków, które są zajęte na prowadzenie przez przedsiębiorcę, na podstawie zmienionego zezwolenia, działalności gospodarczej na terenie specjalnych stref ekonomicznych, w porównaniu do 2008 r., zwiększyła się o 16,4%.

W 2009 r. 19 gmin uprawnionych do otrzymania tej części subwencji wystąpiło z wnioskami o przyznanie części rekompensującej subwencji ogólnej na wyrównanie ubytku dochodów podlegających rekompensacie, podczas gdy w 2008 r. stosowne wnioski złożyło 14 gmin.

Powiaty

- część wyrównawcza subwencji ogólnej

Wykonanie wydatków w części wyrównawczej subwencji ogólnej dla powiatów w 2009 r. było nominalnie wyższe o 30% od wykonania wydatków w tej części subwencji w 2008 r.

Wzrost ten wynika ze zwiększenia kwoty podstawowej, której wysokość jest uzależniona od relacji pomiędzy wysokością dochodów podatkowych w poszczególnych powiatach, w przeliczeniu na jednego mieszkańca, a średnimi dochodami podatkowymi obliczonymi na jednego mieszkańca wszystkich powiatów.

Średnie dochody podatkowe na jednego mieszkańca dla wszystkich powiatów na 2009 r., w wysokości 154,89 zł, wzrosły o 24%, w odniesieniu do analogicznych dochodów na 2008 r., które wynosiły 124,90 zł.

Ponadto, wzrost dochodów podatkowych na jednego mieszkańca wszystkich powiatów wpłynął na wzrost kwoty uzupełniającej, wchodzącej w skład części wyrównawczej subwencji ogólnej.

- część równoważąca subwencji ogólnej

Wysokość części równoważącej subwencji ogólnej dla powiatów uzależniona jest od wysokości wpłat do budżetu państwa powiatów, w których dochody podatkowe na jednego

mieszkańca powiatu były większe od 110% dochodów podatkowych wszystkich powiatów, w przeliczeniu na jednego mieszkańca kraju.

W porównaniu do 2008 r., wpłaty powiatów do budżetu państwa na 2009 r. były wyższe o 23,6%. Tym samym, łączna kwota części równoważącej subwencji ogólnej dla powiatów na 2009 r. również była wyższa o 23,6%, w porównaniu do 2008 r.

Województwa

- część wyrównawcza subwencji ogólnej

Wykonanie w 2009 r. wydatków w części wyrównawczej subwencji ogólnej dla województw było nominalnie wyższe o 24,7% od wykonania wydatków w tej części subwencji w 2008 r.

Wzrost wydatków w tej części subwencji ogólnej wynika głównie ze wzrostu kwoty podstawowej, która jest uzależniona od relacji między dochodami podatkowymi na jednego mieszkańca w poszczególnych województwach a średnimi dochodami podatkowymi na jednego mieszkańca obliczonymi dla wszystkich województw.

Średnie dochody podatkowe na jednego mieszkańca wszystkich województw na 2009 r., w wysokości 139,03 zł, wzrosły o 26,1%, w porównaniu do analogicznych dochodów na 2008 r., które wynosiły 110,22 zł.

Ponadto, wzrost dochodów podatkowych na jednego mieszkańca wszystkich województw wpłynął na wzrost kwoty uzupełniającej wchodzącej w skład części wyrównawczej subwencji ogólnej.

- część regionalna subwencji ogólnej

Wysokość części regionalnej subwencji ogólnej dla województw uzależniona jest od wysokości wpłat do budżetu państwa województw, w których dochody podatkowe na jednego mieszkańca województwa są większe od 110% dochodów podatkowych wszystkich województw, w przeliczeniu na jednego mieszkańca kraju.

W porównaniu do 2008 r., wpłaty województw do budżetu państwa na 2009 r. były wyższe o 23,6%. Tym samym, część regionalna subwencji ogólnej dla województw na 2009 r., w porównaniu do kwoty na 2008 r., również była wyższa o 23,6%.

Uzupełnienie subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego

W ustawie budżetowej na rok 2009 ujęte zostały środki w wysokości 325.506 tys. zł, przeznaczone na uzupełnienie subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego, o których mowa w art. 26 ust. 1 pkt 1, 2 i 3 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, tj. na dofinansowanie:

- inwestycji na drogach publicznych powiatowych i wojewódzkich oraz na drogach powiatowych, wojewódzkich i krajowych w granicach miast na prawach powiatu,
- utrzymania rzecznych przepraw promowych o średnim natężeniu ruchu w skali roku powyżej 2.000 pojazdów na dobę, wskazanych przez ministra właściwego do spraw transportu – w kwocie nie mniejszej niż w roku bazowym,
- remontu, utrzymania, ochrony i zarządzania drogami krajowymi i wojewódzkimi w granicach miast na prawach powiatu.

W 2009 r. środki ww. rezerwy subwencji ogólnej otrzymało:

- 101 powiatów – 83.072 tys. zł – na dofinansowanie inwestycji na drogach powiatowych,
- 14 miast na prawach powiatu – 148.195 tys. zł – na dofinansowanie inwestycji na drogach powiatowych, wojewódzkich i krajowych w granicach miast na prawach powiatu,
- 20 miast na prawach powiatu – 42.434 tys. zł – na dofinansowanie remontu, utrzymania, ochrony i zarządzania drogami krajowymi i wojewódzkimi w granicach miast na prawach powiatu,
- 1 miasto na prawach powiatu – 22.000 tys. zł – na utrzymanie rzecznej przeprawy promowej w Świnoujściu,
- 11 województw – 29.805 tys. zł – na dofinansowanie inwestycji na drogach wojewódzkich.

Ponadto, stosownie do art. 36 ust. 4 pkt 1 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, w toku wykonywania budżetu utworzona została rezerwa subwencji ogólnej, której środki pochodziły z uzyskanych nienależnie przez jednostki samorządu terytorialnego kwoty subwencji, ustalonej na rok budżetowy, które podlegają zwrotowi do budżetu państwa.

W 2009 r., w toku wykonywania budżetu, dokonano korekty subwencji dla 113 gmin łącznie na kwotę 9.064 tys. zł. Zwrócone przez gminy nienależnie otrzymane kwoty subwencji ogólnej utworzyły rezerwę subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego, o której mowa wyżej, przeznaczoną na uzupełnienie dochodów jednostek samorządu terytorialnego.

Dodatkowo rezerwa ta została zwiększona o nie rozdzielone środki części równoważącej subwencji ogólnej dla gmin na 2009 r. w wysokości 199.155 tys. zł.

W 2009 r. z ww. rezerwy, w wysokości 208.219 tys. zł, przekazano jednostkom samorządu terytorialnego następujące środki:

- 115.266 tys. zł dla 718 gmin,
- 42.953 tys. zł dla 299 powiatów,
- 50.000 tys. zł dla 16 województw.

Tak więc, środki ww. rezerw zostały wykorzystane w 100% z przeznaczeniem dla jednostek samorządu terytorialnego spełniających kryteria ich przyznania uzgodnione ze stroną samorządową Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego.

Dotacje dla jednostek samorządu terytorialnego

W 2009 r. na zadania realizowane przez jednostki samorządu terytorialnego zostały przekazane przez ministrów, wojewodów oraz dysponentów innych części budżetowych dotacje celowe na zadania bieżące w kwocie 18.008.125 tys. zł. W kwocie przekazanych dotacji nie jest ujęta kwota 124.505 tys. zł na finansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej oraz z pożyczek i kredytów zagranicznych z międzynarodowych instytucji finansowych. Przekazane dotacje stanowią 99% dotacji ujętych w planie po zmianach, uwzględniającym zwiększenia z tytułu rozdysponowania rezerw celowych, rezerwy ogólnej budżetu państwa, rezerw utworzonych w budżetach wojewodów oraz zmian dokonanych w ramach uprawnień posiadanych przez właściwych dysponentów części budżetowych. Kwoty dotacji przekazanych w 2009 r. są niższe per saldo od kwot dotacji przekazanych w 2008 r. (w warunkach porównywalnych, tj. po wyłączeniu kwot dotacji na finansowanie projektów z udziałem środków UE) o 145.232 tys. zł, tj. o 0,8%.

W porównaniu z kwotami dotacji przekazanych w 2008 r. kwoty dotacji przekazane w 2009 r. nie uwzględniają dotacji dla samorządów województw na staże podyplomowe lekarzy, lekarzy dentystów, pielęgniarek i położnych. W związku z wejściem w życie art. 38 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o zmianie ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz o zmianie niektórych innych ustaw, staże podyplomowe lekarzy, lekarzy dentystów, pielęgniarek i położnych finansowane były w 2009 r. ze środków Funduszu Pracy. W 2008 r. na ten cel zostały przekazane z budżetu państwa przez Wojewodów do samorządów województw dotacje w łącznej wysokości 123.439 tys. zł. Również ze środków Funduszu Pracy w 2009 r. dofinansowywane były pracodawcom koszty przygotowania zawodowego młodocianych pracowników. W 2008 r. wydatkowano z budżetu państwa na powyższy cel środki w łącznej wysokości 237.413 tys. zł.

Kwoty dotacji uwzględniają natomiast skutki zmian wynikających z:

- przepisów ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze zmianami w organizacji i podziale zadań administracji publicznej w województwie. Zgodnie ze zmianami wprowadzonymi tą ustawą m.in. z kompetencji administracji rządowej z dniem 1 sierpnia 2009 r. zadania związane z działalnością parków krajobrazowych oraz ustanowieniem i ochroną pomników przyrody zostały przekazane do właściwości odpowiednio samorządów województw i gmin, jako zadania własne. Ustawa ta zmieniła również charakter niektórych zadań realizowanych jako zadania z zakresu administracji rządowej na zadania własne. Dotyczy to m.in. finansowania

składek zdrowotnych opłacanych za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej oraz przyznawania i wypłacania zasiłków stałych,

- znowelizowanej ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2008 r. Nr 164, poz. 1027 z późn. zm.) – dotyczącą zmiany przepisów w zakresie finansowania składek na ubezpieczenie zdrowotne za nieposiadające ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu osoby bezrobotne bez prawa do zasiłku lub stypendium. Z dniem 1 stycznia 2009 r. status członka rodziny osoby ubezpieczonej oraz status członka rodziny będącego osobą uprawnioną do świadczeń opieki zdrowotnej na podstawie przepisów o koordynacji nie zwalnia z obowiązku ubezpieczenia zdrowotnego osoby bezrobotnej bez prawa do zasiłku. Do końca 2008 r. za osobę bezrobotną bez prawa do zasiłku, która była członkiem rodziny osoby ubezpieczonej, składka na ubezpieczenie zdrowotne nie była opłacana,
- zmiany zakresu dofinansowywanych ze środków budżetu państwa zadań w dziale Oświata i wychowanie. W 2008 r. zakończony został dwuletni program pilotażowy „Nauka języka angielskiego od pierwszej klasy szkoły podstawowej”. Na powyższy cel w 2008 r. przeznaczono dotacje celowe dla jednostek samorządu terytorialnego w wysokości 112.281 tys. zł. Od 2009 r. zadanie to jest finansowane w ramach części oświatowej subwencji ogólnej.

Natomiast w 2009 r. uruchomione zostały z rezerwy celowej środki na dofinansowanie zadań wynikających z obniżenia wieku szkolnego – zgodnie z *Rządowym Programem wspierania w latach 2009 – 2014 organów prowadzących w zapewnieniu bezpiecznych warunków nauki, wychowania i opieki w klasach I-III szkół podstawowych i ogólnokształcących szkół muzycznych I stopnia – „Radosna szkoła”*. W 2009 r. przekazano do budżetów wojewodów na ten cel w formie dotacji dla jednostek samorządu terytorialnego na realizację zadań własnych – 38.925 tys. zł.

Przekazane kwoty dotacji na finansowanie realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego zadań wg części budżetowych przedstawia poniższe zestawienie.

Części	Plan po zmianach dotacji na zadania bieżące	Kwota dotacji przekazanych na zadania bieżące	3 / 2
	w tys. zł		%
1	2	3	4
Krajowe Biuro Wyborcze	66.205	64.689	97,7
Gospodarka	1.718	1.718	100,0
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	3.141	3.066	97,6
Informatyzacja	1.453	528	36,3
Oświata i wychowanie	7.133	6.596	92,5
Wyznania religijne oraz mniejszości narodowe i etniczne	500	288	57,6
Zabezpieczenie społeczne	13.612	13.399	98,4
Sprawy zagraniczne	1.333	1.209	90,7
Zdrowie	40.419	40.419	100,0
Województwa	18.056.982	17.876.213	99,0
Dotacje ogółem	18.192.496	18.008.125	99,0

Jak wynika z powyższego zestawienia 99% dotacji dla jednostek samorządu terytorialnego na zadania bieżące przekazane zostało z budżetów województw. Natomiast z pozostałych 9 części przekazane zostało 1% łącznej kwoty dotacji dla jednostek samorządu terytorialnego.

Przekazane dotacje do jednostek samorządu terytorialnego na zadania bieżące wg działów przedstawia poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie		Plan po zmianach dotacji na zadania bieżące	Kwota dotacji przekazanych na zadania bieżące	4 / 3
		w tys. zł		%
1	2	3	4	5
	Dotacje ogółem	18.192.496	18.008.125	99,0
010	Rolnictwo i łowiectwo	791.866	786.705	99,3
020	Leśnictwo	239	116	48,4
150	Przetwórstwo przemysłowe	1.718	1.718	100,0
400	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	100	100	100,0
600	Transport i łączność	771.713	764.694	99,1
700	Gospodarka mieszkaniowa	126.670	122.980	97,1
710	Działalność usługowa	214.441	212.945	99,3

720	Informatyka	1.452	528	36,3
750	Administracja publiczna	418.917	417.852	99,7
751	Urzędy naczelných organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	66.205	64.689	97,7
752	Obrona narodowa	789	715	90,1
754	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	1.780.579	1.780.105	99,97
758	Różne rozliczenia	30.834	30.831	100,0
801	Oświata i wychowanie	74.653	73.094	97,9
851	Ochrona zdrowia	896.621	894.460	99,8
852	Pomoc społeczna	12.450.715	12.339.586	99,1
853	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	82.731	80.632	97,5
854	Edukacyjna opieka wychowawcza	465.101	419.698	90,2
900	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	4.515	4.486	99,4
921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	4.390	4.286	97,6
925	Ogrody botaniczne, zoologiczne Oraz naturalne obszary i obiekty chronionej przyrody	8.193	7.851	95,8
926	Kultura fizyczna i sport	54	54	100,0

Jak wynika z powyższego zestawienia dotacje dla jednostek samorządu terytorialnego przekazywane były w ramach wydatków na zadania klasyfikowane w 22 działach. Najwyższe kwoty dotacji przeznaczone zostały na zadania bieżące: pomocy społecznej, bezpieczeństwa publicznego i ochrony przeciwpożarowej, transportu i łączności, ochrony zdrowia, rolnictwa i łowiectwa, oświaty i wychowania oraz edukacyjnej opieki wychowawczej, administracji publicznej. Dotacje przekazane na te zadania wyniosły łącznie 17.476.192 tys. zł, co stanowi 97% łącznej kwoty dotacji przekazywanych do jednostek samorządu terytorialnego. Na zadania bieżące realizowane w pozostałych 14 działach przypada kwota 531.933 tys. zł, tj. 3% dotacji przekazanych do jednostek samorządu terytorialnego na te zadania.

Zgodnie z ustawą o dochodach jednostek samorządu terytorialnego oraz ustawami ustrojowymi, jednostki samorządu terytorialnego otrzymywały dotacje na: dofinansowanie zadań własnych, finansowanie zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami, a także dotacje na realizację zadań na podstawie porozumień z organami administracji rządowej.

Strukturę przekazanych dotacji wg rodzajów dotacji przedstawia poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	Plan po zmianach dotacji na zadania bieżące	Kwota dotacji przekazanych na zadania bieżące	3 / 2
	w tys. zł		%
1	2	3	4
Dotacje na zadania	18.192.496	18.008.125	99,0
- własne	3.833.143	3.761.140	98,1
- z zakresu administracji rządowej	14.240.317	14.131.346	99,2
- realizowane na podstawie porozumień	119.036	115.639	97,1

78,5% łącznej kwoty dotacji przekazywanych do jednostek samorządu terytorialnego stanowią dotacje na realizację zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami.

Dotacje dla jednostek samorządu terytorialnego kierowane były do gmin, powiatów i samorządów województw. Wielkość dotacji dla poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego przedstawia poniższe zestawienie.

Nazwa jednostki samorządu terytorialnego	Plan po zmianach dotacji na zadania bieżące	Kwota dotacji przekazanych na zadania bieżące	3 / 2
	w tys. zł		%
1	2	3	4
Ogółem	18.192.496	18 008 125	99,0
- Gminy	12.928.862	12 769 470	98,8
- Powiaty	4.475.524	4 461 410	99,7
- Samorządy województw	788 110	777 245	98,6

Jak wynika z powyższego zestawienia dotacje w wysokości 12 769 470 tys. zł, tj. 70,9% łącznej kwoty dotacji dla jednostek samorządu terytorialnego kierowane było do gmin. Przekazane do gmin dotacje stanowią 98,8% dotacji ujętych w planie po zmianach.

Dotacje na zadania bieżące gmin w kwocie 12.769.470 tys. zł (tj. 98,8% planu po zmianach) zostały przeznaczone głównie na:

- finansowanie i dofinansowanie zadań z zakresu pomocy społecznej – 11.174.879 tys. zł, co stanowi 99,1% planu po zmianach i 86,4% dotacji przekazanych do gmin na zadania bieżące. Z kwoty 11.174.879 tys. zł przeznaczono głównie na:

- realizację świadczeń rodzinnych wynikających z ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych oraz świadczenia z funduszu alimentacyjnego wynikającego z ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów – 8.499.787 tys. zł. Środki te przeznaczone zostały na wypłaty świadczeń rodzinnych (zasiłek rodzinny, dodatki do tego zasiłku, zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne oraz jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka), świadczenia z funduszu alimentacyjnego i na opłacenie składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne, a także na koszty obsługi realizacji świadczeń rodzinnych i świadczenia z funduszu alimentacyjnego,
- zasiłki z pomocy społecznej – 1.233.863 tys. zł. Środki te przeznaczono głównie na dofinansowanie, na podstawie art. 147 ust. 6 ustawy o pomocy społecznej wypłat przez gminy zasiłków okresowych oraz na finansowanie zasiłków stałych,
- działalność ośrodków pomocy społecznej – 525.709 tys. zł. Środki te przeznaczono na bieżącą działalność ośrodków pomocy społecznej, w tym na wypłatę comiesięcznego dodatku do wynagrodzenia w wysokości 250 zł pracownikom socjalnym zatrudnionym w tych ośrodkach, do których obowiązków należy świadczenie pracy socjalnej w środowisku – stosownie do art. 121 ust. 3a ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- realizację przez 16 województw Rządowego programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” ustanowionego ustawą z dnia 29 grudnia 2005 r. – 518.454 tys. zł,
- działalność ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w tym środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi – 159.111 tys. zł,
- sfinansowanie świadczeń kwalifikowanych komponentu B2 (poprawa warunków i poziomu nauczania w szkołach podstawowych i gimnazjach na terenach wiejskich objętych najwyższym bezrobociem) finansowanych w całości ze środków pochodzących z pożyczki Banku Światowego w ramach Poakcesyjnego Programu Wsparcia Obszarów Wiejskich – 76.657 tys. zł,
- składki na ubezpieczenie zdrowotne – 64.026 tys. zł. Dotacje te przeznaczono na opłacenie składki na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające świadczenia rodzinne (świadczenia pielęgnacyjne, dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych), zasiłek stały z pomocy społecznej, a także za uchodźców objętych indywidualnym programem integracji na podstawie przepisów o pomocy społecznej oraz za osoby

- bezdomne objęte indywidualnym programem wychodzenia z bezdomności na podstawie przepisów o pomocy społecznej,
- specjalistyczne usługi opiekuńcze na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi świadczone w ich domach – 59.102 tys. zł,
 - usuwanie skutków klęsk żywiołowych – 23.078 tys. zł. Środki te zostały przeznaczone na wypłatę zasiłków celowych dla osób i rodzin poszkodowanych w wyniku: powodzi, ulewnego deszczu, burzy, huraganu, wichury, gradobicia i innych niekorzystnych zjawisk atmosferycznych;
 - finansowanie zadań z zakresu edukacyjnej opieki wychowawczej oraz oświaty i wychowania – 468.668 tys. zł, co stanowi 91% planu po zmianach i 3,7% dotacji przekazanych do gmin na zadania bieżące. Dotacje w kwocie 468.668 tys. zł przeznaczono głównie na:
 - dofinansowanie systemu pomocy materialnej dla uczniów o charakterze socjalnym realizowanych w formie zasiłków i stypendiów szkolnych w ramach Narodowego Programu Stypendialnego – 365.131 tys. zł,
 - zakup podręczników dla dzieci rozpoczynających naukę w klasach I-III szkoły podstawowej i w klasie I gimnazjum, zgodnie z Rządowym Programem „Wyprawka szkolna” – 47.237 tys. zł,
 - modernizację systemu oświaty związana z obniżeniem wieku szkolnego – zgodnie z Rządowym Programem wspierania w latach 2009 – 2014 organów prowadzących w zapewnieniu bezpiecznych warunków nauki, wychowania i opieki w klasach I-III szkół podstawowych i ogólnokształcących szkół muzycznych I stopnia – „Radosna szkoła” – 38.477 tys. zł,
 - dofinansowanie pracodawcom, którzy zawarli umowy o pracę w celu przyuczenia pracowników młodocianych, kosztów przygotowania zawodowego tych pracowników – 8.143 tys. zł,
 - dofinansowanie zakupu i instalacji zestawów do monitoringu wizyjnego w szkołach i placówkach oświatowych, a także dofinansowanie modernizacji lub rozszerzenia istniejącej sieci monitoringu – zgodnie z Rządowym programem wspierania w latach 2007-2009 organów prowadzących w zapewnieniu bezpiecznych warunków nauki, wychowania i opieki w publicznych szkołach i placówkach „Monitoring wizyjny w szkołach i placówkach” – 2.673 tys. zł,
 - usuwanie skutków klęsk żywiołowych – 1.599 tys. zł,

- sfinansowanie wypłat wynagrodzeń dla nauczycieli za przeprowadzenie (poza tygodniowym obowiązkowym wymiarem zajęć) ustnego egzaminu maturalnego – 546 tys. zł,
- finansowanie zadań z zakresu rolnictwa i łowiectwa – 608.535 tys. zł, co stanowi 99,9% planu po zmianach i 4,8% dotacji przekazanych do gmin na zadania bieżące. Z kwoty 608.535 tys. zł przeznaczono głównie na zwrot części podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej przez producentów rolnych oraz pokrycie kosztów postępowania w sprawie jego zwrotu poniesionych przez gminę – 608.158 tys. zł,
- finansowanie zadań administracji publicznej – 279.015 tys. zł, co stanowi 99,7% planu po zmianach i 2,2% dotacji przekazanych do gmin na zadania bieżące. Z kwoty 279.015 tys. zł przeznaczono głównie na zadania wynikające z ustawy z dnia 17 maja 1990 r. o podziale zadań i kompetencji określonych w ustawach szczególnych pomiędzy organy gminy a organy administracji rządowej oraz o zmianie niektórych ustaw. Do zadań tych zaliczane są zadania realizowane przez urzędy stanu cywilnego, prowadzenie ewidencji ludności, wydawanie dowodów osobistych, czynności związane z wykonywaniem powszechnego obowiązku obrony, prowadzenie ewidencji działalności gospodarczej,
- finansowanie zadań transportu i łączności – 123.408 tys. zł, co stanowi 99% planu po zmianach i 1% dotacji przekazanych do gmin na zadania bieżące. Z kwoty 123.408 tys. zł przeznaczono głównie na zadania związane z usuwaniem skutków klęsk żywiołowych na drogach gminnych - 94.908 tys. zł oraz na dofinansowanie przedsięwzięć realizowanych na drogach gminnych w ramach programu wieloletniego pn. „Narodowy Program Przebudowy Dróg Lokalnych 2008 – 2011” – 28.500 tys. zł,
- sfinansowanie wyborów do Parlamentu Europejskiego oraz wyborów ponownych, uzupełniających nowych i i przedterminowych w toku kadencji, a także na prowadzenie i aktualizację stałego rejestru wyborców – 64.689 tys. zł, co stanowi 97,7% planu po zmianach i 0,5% dotacji przekazanych do gmin.

Powiaty otrzymały z budżetu państwa dotacje w wysokości 4.461.410 tys. zł, co stanowi 24,8% łącznej kwoty dotacji przekazanych do jednostek samorządu terytorialnego i 99,7% dotacji ujętych w planie po zmianach.

Dotacje na zadania bieżące powiatów w kwocie 4.461.410 tys. zł (tj. 99,7% planu po zmianach) przeznaczono głównie na:

- bezpieczeństwo publiczne i ochronę przeciwpożarową – 1.777.621 tys. zł, co stanowi ok. 100% planu po zmianach i 39,8% dotacji przekazanych do powiatów na realizację zadań bieżących. Dotacje te przeznaczono głównie:

- dla Komend powiatowych Państwowej Straży Pożarnej – 1.774.309 tys. zł,
- na usuwanie skutków klęsk żywiołowych – 2.393 tys. zł,
- finansowanie i dofinansowanie zadań z zakresu pomocy społecznej i innych zadań w zakresie polityki społecznej – 1.215.302 tys. zł, co stanowi 99,7% planu po zmianach i 27,2% dotacji przekazanych do powiatów. Z kwoty 1.215.302 tys. zł przeznaczono m.in. na:
 - dofinansowanie utrzymania w ponadgminnych domach pomocy społecznej osób przyjętych do tych domów przed 1 stycznia 2004 r. oraz osób, które zostały przyjęte do domów ze skierowaniami wydanymi przed tym dniem, a także na wypłatę comiesięcznego dodatku do wynagrodzenia w wysokości 250 zł pracownikom socjalnym zatrudnionym w tych domach, do których obowiązków należy świadczenie pracy socjalnej w środowisku – 1.023.533 tys. zł,
 - działalność powiatowych ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi – 88.402 tys. zł,
 - pomoc dla cudzoziemców, która ma na celu wspieranie procesu integracji cudzoziemców posiadających status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą – 16.459 tys. zł,
 - wspieranie realizowanych przez powiaty programów osłonowych z zakresu pomocy społecznej tj. głównie na programy pn. „Powrót osób bezdomnych do społeczności”, „Wspieranie jednostek samorządu terytorialnego w budowaniu lokalnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną”, „Wspieranie rozwoju sieci oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi” – 6.833 tys. zł,
 - finansowanie działalności powiatowych zespołów do spraw orzekania o niepełnosprawności – 64.512 tys. zł,
- ochronę zdrowia – 889.360 tys. zł, co stanowi 99,8% planu po zmianach i 19,9% dotacji przekazanych do powiatów. Dotacje te zostały przeznaczone na:
 - finansowanie składek na ubezpieczenie zdrowotne za nieposiadających uprawnień do ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu uczniów szkół ponadgimnazjalnych, dzieci przebywające w placówkach pełniących funkcje resocjalizacyjne, wychowawcze lub opiekuńcze oraz za bezrobotnych bez prawa do zasiłku, jeżeli nie podlegają ubezpieczeniu zdrowotnemu z innego tytułu – 851.583 tys. zł,
 - finansowanie programu wieloletniego „Wsparcie jednostek samorządu terytorialnego w działaniach stabilizujących system ochrony zdrowia – 37.707 tys. zł,
- działalność usługową – 198.578 tys. zł, co stanowi 99,3% planu po zmianach i 4,5% dotacji przekazanych do powiatów. Dotacje te zostały przeznaczone głównie na

funkcjonowanie Powiatowych Inspektoratów Nadzoru Budowlanego 151.257 tys. zł oraz na zadania z zakresu geodezji i kartografii 47.289 tys. zł,

- administrację publiczną – 119.230 tys. zł, co stanowi 99,5% planu po zmianach i 2,7% dotacji przekazanych do powiatów na zadania bieżące. Dotacje te zostały przeznaczone głównie na realizację zadań określonych m.in. w ustawach: o obywatelstwie polskim, o ochronie gruntów rolnych i leśnych, Prawo wodne, Prawo łowieckie, Prawo geodezyjne i kartograficzne oraz na przeprowadzenie kwalifikacji wojskowej,
- realizację zadań z zakresu gospodarki gruntami i nieruchomościami – 117.442 tys. zł, co stanowi 97,3% planu po zmianach i 2,6% dotacji przekazanych do powiatów na zadania bieżące. Dotacje te przeznaczono m.in. na wypłatę odszkodowań wynikających z orzeczeń sądowych i decyzji administracyjnych za nieruchomości przejęte na rzecz Skarbu Państwa, wyceny nieruchomości Skarbu Państwa, zabezpieczenie nieruchomości przed zniszczeniem, sporządzanie operatów szacunkowych, regulowanie stanów prawnych nieruchomości Skarbu Państwa, w tym na porządkowanie stanu prawnego nieruchomości w systemie ksiąg wieczystych, stosownie do przepisów ustawy z dnia 7 września 2007 r. o ujawnieniu w księgach wieczystych prawa własności nieruchomości Skarbu Państwa oraz jednostek samorządu terytorialnego,
- oświatę i wychowanie oraz edukacyjną opiekę wychowawczą – 23.761 tys. zł, co stanowi 97,2% planu po zmianach i 0,5% dotacji przekazanych do powiatów na zadania bieżące. Dotacje te przeznaczono przede wszystkim na:
 - sfinansowanie wypłat wynagrodzeń dla nauczycieli za przeprowadzenie (poza tygodniowym obowiązkowym wymiarem zajęć) ustnego egzaminu maturalnego – 12.989 tys. zł,
 - realizację przedsięwzięć ujętych w Rządowym programie poprawy stanu bezpieczeństwa w szkołach i placówkach „Bezpieczna i przyjazna szkoła” – 5.119 tys. zł,
 - dofinansowanie zakupu i instalacji zestawów do monitoringu wizyjnego w szkołach i placówkach oświatowych, a także dofinansowanie modernizacji lub rozszerzenia istniejącej sieci monitoringu – zgodnie z Rządowym programem wspierania w latach 2007 – 2009 organów prowadzących w zapewnieniu bezpiecznych warunków nauki, wychowania i opieki w publicznych szkołach i placówkach „Monitoring wizyjny w szkołach i placówkach” – 955 tys. zł,
 - usuwanie skutków klęsk żywiołowych – 3.104 tys. zł.

- Najmniej dotacji z budżetu państwa zostało przekazanych do samorządów województw
- 777.245 tys. zł, co stanowi 4,3% dotacji przekazanych do jednostek samorządu

terytorialnego. Przekazane do samorządów województw dotacje stanowią 98,6% dotacji ujętych w planie po zmianach.

Dotacje na zadania bieżące samorządów województw w kwocie 777.245 tys. zł (tj. 98,6% planu po zmianach) przeznaczono głównie na finansowanie zadań z zakresu:

- transportu i łączności – 544.342 tys. zł, co stanowi 99,1% planu po zmianach i 70% dotacji przekazanych do samorządów województw na zadania bieżące. Dotacje w kwocie 544.342 tys. zł przeznaczono dla przewoźników wykonujących krajowe autobusowe przewozy pasażerskie na finansowanie ustawowych uprawnień do przejazdów ulgowych,
- rolnictwa i łowiectwa – 165.766 tys. zł, co stanowi 97,7% planu po zmianach i 21,3,2% dotacji przekazanych do samorządów województw na zadania bieżące. Dotacje w kwocie 165.766 tys. zł przeznaczono głównie na utrzymanie urządzeń melioracji wodnych – 139.258 tys. zł, usuwanie skutków klęsk żywiołowych – 20.634 tys. zł oraz prace geodezyjno urządzeniowe na potrzeby rolnictwa – 3.631 tys. zł,
- administracji publicznej – 19.538 tys. zł, co stanowi 99,3% planu po zmianach i 2,5% dotacji przekazanych do samorządów województw na zadania bieżące. Dotacje w kwocie 19.538 tys. zł przeznaczono głównie na finansowanie wydatków związanych z prowadzeniem rejestru organizatorów i pośredników turystycznych, przeprowadzaniem egzaminów na przewodników turystycznych i pilotów wycieczek, prowadzeniem ewidencji zaszerogowania obiektów hotelarskich, udzielaniem koncesji na poszukiwanie rozpoznawanie lub wydobywanie kopalin podstawowych i pospolitych, zatwierdzaniem projektów prac geologicznych, wydawaniem zezwoleń na produkcję tablic rejestracyjnych, nadzorem nad przeprowadzaniem egzaminów państwowych sprawdzających kwalifikacje osób ubiegających się o uprawnienie do kierowania pojazdami, prowadzeniem ewidencji egzaminatorów sprawdzających kwalifikacje kandydatów na kierowców, prowadzeniem rejestru polowań, działalnością komisji egzaminacyjnych sprawdzających kwalifikacje w zakresie gospodarowania odpadami, prowadzeniem rejestru rodzaju, ilości oraz miejsc występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska,
- pomocy społecznej – 16.504 tys. zł, co stanowi 98,8% planu po zmianach i 2,1% dotacji przekazanych do samorządów województw na realizację zadań bieżących. Dotacje te przeznaczono głównie na realizację świadczeń rodzinnych wynikających z ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych oraz świadczenia z funduszu alimentacyjnego, wynikającego z ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów związanych z koordynacją systemów zabezpieczenia społecznego w przypadku przemieszczania się osób w granicach Unii Europejskiej i Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz wydawaniem decyzji w sprawach

świadczeń rodzinnych i świadczeń z funduszu alimentacyjnego realizowanych w związku z tą koordynacją – 13.431 tys. zł,

- pozostałych zadań w zakresie polityki społecznej – 11.674 tys. zł, co stanowi 93,4% planu po zmianach i 1,5% dotacji przekazanych do samorządów województw na zadania bieżące. Kwotę 11.674 tys. zł przeznaczono na realizowane przez Wojewódzkie Urzędy Pracy zadania wynikające z ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o służbie zastępczej (finansowanie wynagrodzeń osobowych wraz z pochodnymi dla osób obsługujących służbę zastępczą zatrudnionych w Wojewódzkich Urzędach Pracy, pozostałych wydatków bieżących związanych z obsługą służby zastępczej, wynagrodzeń osób wchodzących w skład komisji wojewódzkich do spraw służby zastępczej oraz świadczeń pieniężnych wypłacanych poborowym),
- działalności usługowej – 8.139 tys. zł, co stanowi 99,1% planu po zmianach i 1% dotacji przekazanych do samorządów województw na zadania bieżące. Kwotę 8.139 tys. zł przeznaczono głównie na zadania realizowane przez ośrodki dokumentacji geodezyjnej i kartograficznej – 2.835 tys. zł, prace geodezyjne i kartograficzne (nieinwestycyjne) – 2.750 tys. zł, usuwanie skutków klęsk żywiołowych – 1.304 tys. zł, wykonywanie przez samorząd województwa praw właścicielskich w stosunku do wód publicznych stanowiących własność Skarbu Państwa – 913 tys. zł, z tego w województwach: dolnośląskim – 89 tys. zł, łódzkim – 261 tys. zł, podkarpackim – 205 tys. zł, pomorskim – 358 tys. zł.

3.4.1.2. Dotacje dla funduszy celowych

Dotacje dla funduszy celowych zostały zaplanowane w znowelizowanej ustawie budżetowej na rok 2009 w wysokości 49.953.214 tys. zł. W trakcie realizacji budżetu kwota tych dotacji uległa zmniejszeniu o zaledwie 29 tys. zł. Wykonanie wyniosło 46.950.185 tys. zł, czyli o 3.000 tys. zł mniej od planu po zmianach. Niższa realizacja wydatków wystąpiła w dotacji przeznaczonej na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w związku z przedstawieniem mniejszego zapotrzebowania na środki przez PFRON od planowanej kwoty w ustawie.

Szczegółowe omówienie dotacji dla funduszy celowych zawarte jest w rozdziale 7 Państwowe Fundusze celowe.

3.4.1.3. Inne dotacje

W 2009 roku **dotacje przedmiotowe** zostały zaplanowane w ustawie budżetowej w wysokości 570.866 tys. zł. W trakcie realizacji budżetu kwota tych dotacji uległa zmniejszeniu o 45.514 tys. zł do wysokości 525.352 tys. zł. Natomiast wykonanie wydatków w tej grupie wyniosło 516.559 tys. zł, tj. 98,3% planu po zmianach.

W 2009 r. z kwoty dotacji przedmiotowych dla jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych wydatkowano 51.517 tys. zł dla:

- zakładów budżetowych i gospodarstw pomocniczych – 22.765 tys. zł, w tym przede wszystkim na dotacje w zakresie:
 - kultury fizycznej i sportu – 18.814 tys. zł,
 - postępu biologicznego w produkcji zwierzęcej – 2.804 tys. zł,
- pozostałych jednostek sektora finansów publicznych – 28.752 tys. zł, w tym głównie dotacje na zadania z zakresu:
 - postępu biologicznego w produkcji roślinnej – 16.409 tys. zł,
 - rolnictwa ekologicznego – 8.972 tys. zł,
 - wydawania podręczników szkolnych i akademickich – 2.400 tys. zł.

Dotacje przedmiotowe dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych zostały w 2009 r. wydatkowane w kwocie 465.042 tys. zł. Środki te zostały wykorzystane przede wszystkim na dopłaty związane z:

- krajowymi pasażerskimi przewozami kolejowymi – 330.034 tys. zł,
- postępowaniem biologicznym w produkcji zwierzęcej – 98.661 tys. zł,
- posiłkami wydawanymi w barach mlecznych – 21.706 tys. zł,
- wydawania podręczników szkolnych i akademickich – 7.538 tys. zł.

Na **dotacje podmiotowe** wydatkowano w 2009 r. 16.941.993 tys. zł, z tego dla:

- jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych – 15.661.671 tys. zł,
- jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych – 1.280.322 tys. zł.

W kwocie wydatkowanej na dotacje podmiotowe dla jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych 69,5% stanowiły dotacje dla szkół wyższych, 9,2% dotacje dla jednostek naukowych, 4,4% dla instytucji kultury, 1,4% dla samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej i niepublicznych szkół lub innych placówek oświatowo-wychowawczych, 4,7% dla jednostek badawczo-rozwojowych, a 10,8% dotacje dla pozostałych jednostek sektora finansów publicznych.

Wśród dotacji podmiotowych dla pozostałych jednostek sektora finansów publicznych, które wyniosły 1.686.789 tys. zł największe pozycje stanowiły dotacje dla:

- Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa – 1.459.178 tys. zł,
- wojewódzkich ośrodków doradztwa rolniczego – 89.960 tys. zł,
- Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości – 45.819 tys. zł,

- Polskiej Organizacji Turystycznej – 34.871 tys. zł.

Dotacje podmiotowe dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych zrealizowano w wysokości 1.280.322 tys. zł i były one wykorzystane przede wszystkim na:

- infrastrukturę kolejową – 679.952 tys. zł,
- górnictwo węgla kamiennego – 379.123 tys. zł,
- zadania związane z utrzymaniem mocy rezerwowych ze względu na potrzeby Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej – 79.605 tys. zł,
- zabezpieczenie i utrzymanie zabytkowych części zakładów górniczych Kopalni Soli „Wieliczka” oraz na sfinansowanie procesu likwidacji zakładów górniczych wchodzących w skład Kopalni Soli „Bochnia” – 56.918 tys. zł,
- Narodowy Fundusz Rewaloryzacji Zabytków Krakowa – 42.000 tys. zł.

Jednostki niezaliczane do sektora finansów publicznych, w tym fundacje i stowarzyszenia mogą, zgodnie z ustawą o finansach publicznych, otrzymywać z budżetu państwa dotacje celowe na realizację zadań zleconych na podstawie umów zawartych z dysponentami części budżetowych. W 2009 r. **dotacje na zadania zlecone jednostkom niezaliczanym do sektora finansów publicznych** wyniosły 1.796.787 tys. zł, tj. 97,9% planu po zmianach. Z kwoty tej przekazano:

- fundacjom – 83.967 tys. zł,
- stowarzyszeniom – 418.952 tys. zł,
- pozostałym jednostkom – 1.293.868 tys. zł.

W ogólnej kwocie dotacji na zadania zlecone do realizacji tym jednostkom największy był udział dotacji na działalność w zakresie:

- krajowych pasażerskich przewozów kolejowych – 58,8%, tj. 1.057.055 tys. zł,
- kultury fizycznej i sportu – 11%, tj. 197.880 tys. zł,
- dopłat do ubezpieczeń upraw rolnych i zwierząt gospodarskich – 7,3%, tj. 131.139 tys. zł,
- polityki społecznej – 3,3%, tj. 59.346 tys. zł,
- urzędów naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa (opieka nad polonią i polakami za granicą) – 3%, tj. 54.639 tys. zł,
- wsparć finansowych inwestycji – 2,7%, tj. 49.164 tys. zł,
- bezpieczeństwa publicznego i ochrony przeciwpożarowej – 2%, tj. 35.054 tys. zł,
- pomocy zagranicznej – 1,1%, tj. 19.930 tys. zł,
- promocji eksportu – 0,9%, tj. 16.821 tys. zł,
- pomocy społecznej – 0,9%, tj. 15.730 tys. zł,

- oświaty i wychowania – 0,9%, tj. 15.429 tys. zł.

Rozliczenia z bankami wyniosły w 2009 r. 909.051 tys. zł, co stanowiło 100% planu po zmianach. Środki te zostały przeznaczone głównie na:

- refundacje premii gwarancyjnych oraz premii za systematyczne oszczędzanie – 402.527 tys. zł,
- Krajowy Fundusz Mieszkaniowy – 150.000 tys. zł,
- wykup odsetek od kredytów mieszkaniowych – 140.695 tys. zł,
- Fundusz Termomodernizacji i Remontów – 109.300 tys. zł,
- Fundusz Dopłat – 105.000 tys. zł.

3.4.2. Świadczenia na rzecz osób fizycznych

W znowelizowanej ustawie budżetowej na 2009 r. na świadczenia na rzecz osób fizycznych zaplanowano środki w wysokości 20.057.689 tys. zł. W toku realizacji budżetu kwota ta uległa zwiększeniu o 103.080 tys. zł, tj. do kwoty 20.160.769 tys. zł na wydatki związane z zaopatrzeniem emerytalnym żołnierzy i funkcjonariuszy oraz uposażeniem sędziów i prokuratorów w stanie spoczynku.

Wykonanie wydatków na świadczenia na rzecz osób fizycznych w 2009 r. wyniosło 20.144.431 tys. zł, tj. 99,8% planu po zmianach. Było ono niższe o 5% od zrealizowanych wydatków w tej grupie w 2008 r. w związku z przeniesieniem z dnia 1 stycznia 2009 r. finansowania zasiłków i świadczeń przedemerytalnych, wraz z kosztami obsługi do Funduszu Pracy (zmiany wprowadzone ustawą z dnia 19 grudnia 2008 r. o zmianie ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz o zmianie niektórych innych ustaw). W porównaniu z 2008 r. udział wydatków na świadczenia w ogólnej kwocie wydatków budżetu państwa zmniejszył się z 7,6% do 6,7%.

Największą pozycję w tej grupie świadczenia na rzecz osób fizycznych (89,5%) stanowią wydatki na świadczenia społeczne, które w 2009 r. wyniosły 17.996.792 tys. zł. Są to przede wszystkim:

- świadczenia emerytalno-rentowe dla tzw. "służb mundurowych" oraz uposażenia sędziów i prokuratorów w stanie spoczynku – 12.115.850 tys. zł,
- świadczenia finansowane z budżetu państwa zlecone do wypłaty Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych i Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego – 4.043.435 tys. zł oraz
- renty socjalne – 1.791.839 tys. zł.

Pozostałe wydatki na świadczenia na rzecz osób fizycznych wyniosły 2.117.639 tys. zł i zostały wykorzystane głównie na:

- świadczenia wypłacane z budżetów części Obrona narodowa – 885.181 tys. zł i Sprawy wewnętrzne – 372.705 tys. zł, obejmujące przede wszystkim wypłaty równoważników za brak lub za remont lokalu mieszkalnego oraz gratyfikacje urlopowe i dopłaty do wypoczynku,
- świadczenia wypłacane z budżetu części Sprawiedliwość oraz Sądy powszechne – 266.188 tys. zł przeznaczone na finansowanie postępowań prokuratorskich i sądowych oraz na sfinansowanie wypłacanych funkcjonariuszom Służby Więziennej równoważników za brak lub za remont lokalu mieszkalnego oraz gratyfikacje urlopowe i dopłaty do wypoczynku ,
- świadczenia przysługujące członkom służby zagranicznej oraz pracownikom zatrudnionym zgodnie z polskim prawem, wykonującym obowiązki służbowe w placówkach zagranicznych, w tym dodatki zagraniczne i dodatki na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania rodziny przysługujące ambasadorowi i konsulowi kierującemu urzędem konsularnym – 265.963 tys. zł,
- zasilenie Funduszu Pożyczek i Kredytów Studenckich – 94.500 tys. zł,
- oraz stypendia – 44.527 tys. zł.

3.4.3. Wydatki bieżące jednostek budżetowych

W znowelizowanej ustawie budżetowej na 2009 r. na wydatki bieżące jednostek budżetowych zaplanowano środki w wysokości 53.712.833 tys. zł. W toku realizacji budżetu kwota ta uległa zmniejszeniu o 2.161.556 tys. zł, tj. do kwoty 51.551.277 tys. zł. Wykonanie wydatków w tej grupie w 2009 r. wyniosło 51.232.616 tys. zł, tj. 99,4% planu po zmianach.

W stosunku do 2008 roku realizacja wydatków bieżących jednostek budżetowych wzrosła o 2.726.892 tj. o 5,6%. Wzrost ten wiąże się z:

- realizacją programów wieloletnich: „Programu modernizacji Policji, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej i Biura Ochrony Rządu w latach 2007-2011”, „Programu modernizacji Służby Celnej 2009-2011” oraz „Programu pozyskania 17.000 miejsc w jednostkach organizacyjnych więziennictwo w latach 2006-2009”,
- zmianą zasad wynagradzania sędziów (zwiększenie wydatków z tego tytułu) w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 20 marca 2009 r. o zmianie ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 56, poz. 459),
- podwyższeniem od 1 stycznia 2009 r. podstawy wymiaru składki za osoby przebywające na urloпах wychowawczych z 420 zł do kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę tj. 1.276 zł oraz z utrzymującego się trendu wzrostu urodzeń, a tym samym liczniejszej grupy kobiet korzystającej z urlopów macierzyńskich i wychowawczych,

- większą liczbą osób, za które od 1 września 2009 r. opłacane są składki na ubezpieczenia społeczne z budżetu państwa, o osoby pobierające zasiłek macierzyński, które mają inny tytuł do objęcia obowiązkowym ubezpieczeniem społecznym.

Największą pozycję (68,7%) w grupie wydatków bieżących jednostek budżetowych stanowią wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń, które w 2009 r. wyniosły 35.197.747 tys. zł. Udział wydatków na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń w wydatkach ogółem budżetu państwa wyniósł w 2009 r. 11,8%, wobec 11,3% w 2008 r.

Następną znaczną pozycję (24,2%) w tej grupie stanowią zakupy materiałów i usług, które wyniosły 12.387.769 tys. zł, a ich udział w wydatkach budżetu państwa wynosi 4,2%. Największe pozycje wydatków dotyczyły zakupu:

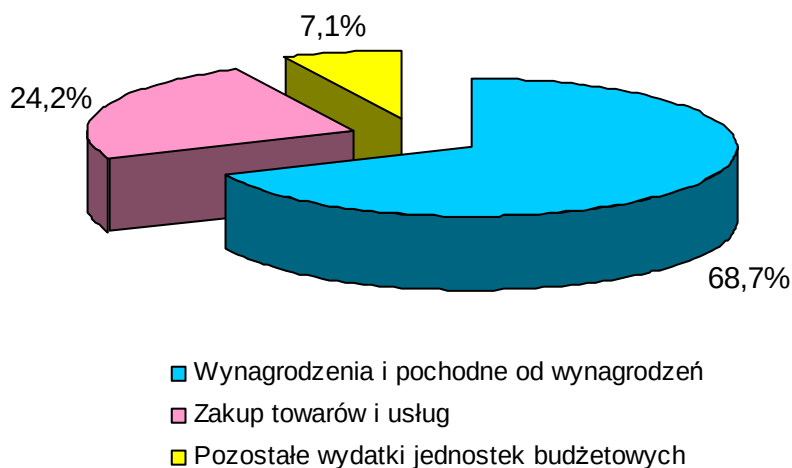
- usług remontowych (m. in. usług budowlano-montażowych w zakresie remontów i konserwacji pomieszczeń i budynków, usług konserwacyjnych urządzeń) – 1.660.126 tys. zł,
- energii (opłaty za dostawę energii elektrycznej, ciepłej i innej, gazu oraz wody) – 1.132.031 tys. zł,
- materiałów i wyposażenia – 2.054.411 tys. zł,
- usług pozostałych (m.in. usługi drukarskie, introligatorskie, powielanie, kopiowanie, usługi transportowe, usługi pocztowe i telegraficzne, koszty i prowizje bankowe) – 4.758.339 tys. zł.

Pozostałe wydatki (7,1%) zostały zrealizowane w kwocie 3.647.100 tys. zł i były wykorzystane przede wszystkim na sfinansowanie:

- składek do organizacji międzynarodowych – 718.755 tys. zł,
- kosztów postępowania sądowego i prokuratorskiego – 456.039 tys. zł,
- odpisów na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych – 424.571 tys. zł,
- podróży służbowych – 422.014 tys. zł,
- podatku od nieruchomości – 286.711 tys. zł,
- składek na ubezpieczenie zdrowotne – 285.908 tys. zł,
- kar i odszkodowań na rzecz osób fizycznych – 197.524 tys. zł,
- kar i odszkodowań na rzecz osób prawnych – 142.147 tys. zł,
- wpłat na PFRON – 136.659 tys. zł,
- funduszu dyspozycyjnego – 112.183 tys. zł,
- różnych opłat i składek – 96.959 tys. zł,
- funduszu operacyjnego – 76.551 tys. zł,

- udzielonych pożyczek na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych sędziów i prokuratorów – 67.518 tys. zł,
- szkoleń pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej – 37.307 tys. zł.

Struktura wydatków bieżących jednostek budżetowych

Pozostałe wydatki bieżące jednostek budżetowych

